УДК 336.71:336.02:330.366 (477)

Коваленко В.В.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри банківської справи,
Одеський національний економічний університет
Коренєва О.Г.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій
«Українська академія банківської справи»
Сумського державного університету

КООРДИНАЦІЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ТА ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Коваленко В.В., Коренєва О.Г. Координація грошово-кредитної та фіскальної політики та їх вплив на економічне зростання в Україні. У статті визначено основні проблеми, пов'язані з координацією грошово-кредитної та фіскальної політики. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо координації грошово-кредитної та фіскальної політики та виявлення їх впливу на економічне зростання в Україні. Отримані результати можуть бути використані для формування стратегії соціально-економічного розвитку України в контексті узгодження грошово-кредитної та фіскальної політики.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, фіскальна політика, державне регулювання, монетарний трансмісійний механізм, економічне зростання.

Коваленко В.В., Коренева О.Г. Координация денежно-кредитной и фискальной политики и их влияние на экономический рост в Украине. В статье определены основные проблемы, связанные с координацией денежно-кредитной и фискальной политики. Целью исследования является разработка теоретических, методологических положений и практических рекомендаций по координации денежно-кредитной и фискальной политики и выявлению их влияния на экономический рост в Украине. Полученные результаты могут быть использованы для формирования стратегии социально-экономического развития Украины в контексте согласования денежно-кредитной и фискальной политики.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, фискальная политика, государственное регулирование, монетарный трансмиссионный механизм, экономический рост.

Kovalenko V.V., Koreneva O.G. Coordination of monetary and fiscal policy and their impact on economic growth in Ukraine. The authors of the paper define the main problems associated with the coordination of monetary and fiscal policies. The purpose of the study is to develop theoretical, methodological and practical recommendations for coordinating monetary and fiscal policies and identifying their impact on economic growth in Ukraine. The obtained results can be used to form the strategy of socio-economic development of Ukraine in the context of coordination of monetary and fiscal policy.

Key words: monetary policy, fiscal policy, state regulation, monetary transmission mechanism, economic growth.

Постановка проблеми. Державне регулювання будь-якої країни світу повинно бути націлено на забезпечення економічного зростання. При цьому слід досягати зовнішньої та внутрішньої рівноваги, що виступає проблемним питанням макроекономічного регулювання. Державне регулювання економікою в умовах її відновлення після наслідків кризи може бути ефективним та дієвим лише в разі узгодженості фіскальної та монетарної політики. Проблема ускладнюється тим, що між цими двома видами політики може існувати обернений зв'язок, а також вони можуть суперечити один одному.

Значення координації грошово-кредитної та фіскальної політики останніми роками суттєво посилилося у зв'язку з критичним збільшенням у багатьох країнах державного боргу та необхідністю управління державними запозиченнями. Крім того, однією з характерних рис функціонування сучасних фінансових систем країн світу в період кризи було розроблення антикризових програм на основі координації грошово-кредитної та фіскальної політики шляхом їх узгодження та використання спільних інструментів і методів. Для України в сучасних умовах розбалансування макроекономічної рівноваги зазначена проблема набуває посиленої актуальності та уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам, які пов'язані з виробленням стратегії узгодження грошово-кредитної та фіскальної політики, присвячено наукові праці Н. Липко [1], О. Мануілова [2], С. Науменкової, С. Міщенко [3], Ю. Субботович [4], С. Циганова [5] та багатьох інших вчених. Незважаючи на те, що зазначена тема достатньою мірою висвітлена

в наукових дослідженнях, питання ефективної координації грошово-кредитної та фіскальної політики в умовах макроекономічної нестабільності потребує подальшого переосмислення.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо координації грошово-кредитної та фіскальної політики та виявлення їх впливу на економічне зростання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» грошово-кредитна політика – це комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених Законом засобів та методів [6].

Поряд із грошово-кредитною політикою визначальною в економічній сфері є фіскальна (бюджетно-податкова) політика: «складова економічної політики держави, що пов'язана з необхідністю вирішення насамперед загальнонаціональних завдань як на макро-, так і на мікрорівнях за допомогою регулювання способів та обсягів фінансового наповнення бюджету й оптимізації бюджетних витрат» [7, с. 44–45]. Тобто це поєднання податкової та бюджетної політики. Для ширшого розуміння доцільно дати визначення окремо податкової та бюджетної політики. Так, згідно з А. Соколовською, «сучасна податкова політика полягає у встановленні та зміні елементів податкової системи (різновидів податків, ставок, структури податкової системи, суб'єктів, об'єктів оподаткування, податкової бази, пільг тощо) для забезпечення надходжень до бюджету, достатніх для виконання державою покладених на неї функцій та стимулювання економічного зростання» [8]. А. Максюта дає таке визначення бюджетної політики: «бюджетна політика розглядається як теоретично обгрунтована система заходів планування, регулювання і контролю бюджетної системи з питань фінансових відносин з боку відповідних державних інституцій у процесі створення та використання централізованих грошових фондів» [9, с. 266].

На сучасному етапі, особливо протягом останніх років, в Україні досить гостро стоїть проблема аналізу чинників, які викликають структурні дисбаланси в економіці і складових забезпечення економічного зростання для нівелювання основних макроекономічних диспропорцій та стабілізації подальшого економічного розвитку. Структурні дисбаланси економіки призводять до порушення економічного циклу відтворення та викликають диспропорції між реальним сектором економіки та фінансовим сектором, що, зрештою, порушує закономірність процесу економічного зростання. До основних чинників, що викликають дисбаланси в економіці України, слід віднести скорочення реального сектору економіки; прискорення інфляції, що призвело до зниження доходів населення та споживання в реальному вимірі; зростання частки відтоку коштів з економіки України на оборону; розвиток фінансового сектору, що супроводжується стрімким зменшенням банків, скороченням депозитної бази та пропозиції кредитів; заощадження, що зосереджені у фінансових установах, уряді та у домашніх господарствах; сировинна орієнтація промислового виробництва; підвищена вразливість до макроекономічних шоків; «хронічні» платіжні дисбаланси; імпортозалежність [10, с. 445–446]. Дієвість зазначених структурних дисбалансів економіки підтверджується негативною тенденцією показників економічного розвитку України (табл. 1).

Слід відзначити, що державні запозичення поряд із податковими і неподатковими надходженнями виступають джерелами наповнення дохідної частини державного бюджету. Проте податкові і неподаткові надходження – це кошти, які надходять до бюджету на умовах їх використання на безповоротній основі та забезпечують стабільність формування бюджету і забезпечення фінансування його видатків. Натомість державні запозичення виступають джерелами фінансування бюджету, а точніше, бюджетного дефіциту, це кошти, які надходять лише у тимчасове використання на поворотній основі.

Згідно зі статтею 42 Закону України «Про Національний банк України» НБУ виконує операції по обслуговуванню державного боргу, пов'язані з розміщенням державних цінних паперів, їх погашенням і виплатою доходу за ними [6].

Згідно зі статтею 54 «Заборона надання кредитів державі» Закону України «Про Національний банк України» НБУ не має права надавати кредити в національній та іноземній валюті як прямо, так і опосередковано через державну установу, іншу юридичну

Таблиця 1

Основні показники економічного розвитку України за період 1991–2016 рр. (станом на кінець року)

Показники	1991 р.	1996 р.	2000 р.	2004 р.	2008 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Дефіцит державного бюджету, млрд. грн.	0,03	3,99	1,02	11,04	12,50	64,7	78,7	45,1	70,13
Зовнішній борг, млрд. дол. США	н/д	н/д	20,4	30,6	101,6	142,1	126,	118,7	113,5
Грошова маса (М3), млрд. грн.	0,24	9,36	32,25	125,8	515,8	909,0	956,7	994,1	1044,3
Гроші поза банками (М0, готівка), млрд. грн.	0,3	4,0	12,8	42,3	154,8	237,8	282,9	282,7	314,3
Роздрібний товарообіг, млрд. грн.	0,01	17,3	28,7	67,5	98,6	420,1	427,5	487,6	559,1
Купівельна спроможність гривні (одиниць роздрібного товарообігу на одну готівкову гривню)	0,03	4,32	2,2	1,6	0,64	1,77	1,51	1,72	1,78
Номінальний ВВП, млрд. грн.	1,7	126,9	251,2	318,9	948,1	1 454,9	1 556,7	1 979,5	2 383,2
Швидкість руху грошей (номінальний ВВП до М3), оборотів за рік	70,8	8,7	5,27	2,74	1,84	1,60	1,63	1,99	2,28

Джерело: розраховано авторами за даними офіційного сайту Національного банку України [11]

особу, майно якої перебуває у державній власності, на фінансування витрат Державного бюджету України. Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває у державній власності [6].

Попри це, з кризи 2008–2009 років Національний банк України запровадив процес викупу ОВДП у свій портфель, що є за своєю економічною сутністю монетарним фінансуванням дефіциту державного бюджету.

У 2014 році інтенсивність використання цього інструмента значно посилилась: річний обсяг вкладень перевищив їх сумарний приріст за усі попередні роки (рис. 1). Зазначений канал використовувався переважно для покриття дефіциту державного сектору (зокрема, НАК «Нафтогаз України»), а не для управління ліквідністю банківської системи. У загальних рисах така практика збереглася й у 2015 р., що можна обґрунтувати бюджетними потребами у ситуації форс-мажорних воєнно-політичних обставин.

Залишок ОВДП у портфелі НБУ за 2014 р. збільшився на 171,1 млрд. грн. (до 318,1 млрд. грн.), за підсумками 2015 р. – на 71,8 млрд. грн. (до 389,9 млрд. грн.). Таким чином, частка портфеля Національного банку України у загальному обсязі ОВДП в обігу протягом 2014–2015 років збільшилася з 59% до 77%. З початку 2016 року відбулась позитивна зміна політики Національного банку щодо викупу ОВДП: станом на кінець червня їх обсяг у портфелі НБУ зменшився до 377 млрд. грн. (рис. 1).

У 2016 р. придбання НБУ ОВДП у національній валюті загальною вартістю 2 086 мільйонів гривень відбулося шляхом набуття у власність цих ОВДП у результаті задоволення вимог за кредитами рефінансування (у 2015 р. – загальною вартістю 2 096 мільйонів гривень) та загальною вартістю 25 800 мільйонів гривень з метою підтримання ліквідності ПАТ «Приватбанк» після його переходу в державну власність у грудні 2016 р. Частка ОВДП в активах НБУ має динаміку до зростання (рис. 2).

Можна констатувати, що відбувається процес нарощування «квазіфіскальних» (квазімонетизація) операцій. Квазімонетизація ускладнює проведення грошово-кредитної політики, спрямованої на забезпечення цінової стабільності, посилює ризик підвищення рівня інфляції, ускладнює управління монетарними інструментами, що позначається на стані грошового ринку [3, с. 19].

Виходячи з того, що основним завданням політики державних запозичень країни є забезпечення стійкості фінансової системи, зокрема банківської системи, до негативних впливів різноманітних зовнішніх і внутрішніх чинників та утримання боргового навантаження в безпечних межах або ж забезпечення його незмінності, доцільним вважаємо узгодження політики Уряду та НБУ щодо залучення останнього у таких обсягах брати участь у державних запозиченнях, що принципово суперечить чинному законодавству.

Ми погоджуємося з думкою С. Науменкової та С. Міщенко про те, що координація політики грошово-кредитної та фіскальної повинна відбуватися в контексті реалізації таких стратегічних цілей (рис. 3).

Реалізація політики інфляційного таргетування, задекларована в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2018 р., нині має низку суперечливих аспектів. У межах таргетування інфляції передбачається дотримання режиму плаваючого обмінного курсу, однак з урахуванням відкритого характеру та малих розмірів вітчизняної економіки, а також значної волатильності світових цін де-факто забезпечити вільне курсоутворення за одночасного утримання споживчої інфляції на цільовому рівні майже неможливо.

Втрата довіри до НБУ нівелює такий позитивний результат таргетування інфляції, як покращення процесу планування виробничої активності економічних

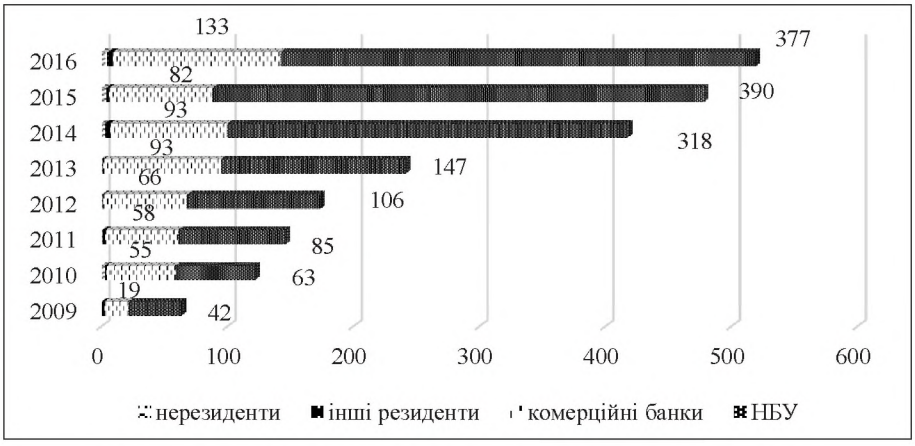

Рис. 1. Розподіл ОВДП в обігу за суб'єктами у 2007-2016 рр., залишок на кінець періоду, млрд. грн.

Джерело: розраховано авторами за даними [12]

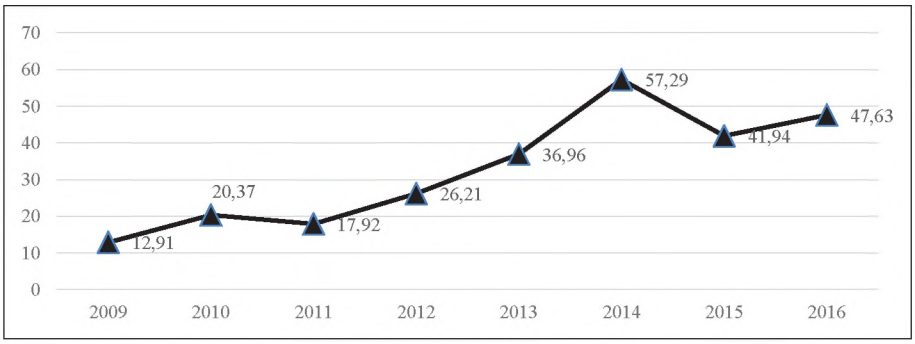

Рис. 2. Динаміка частки ОВДП у загальних активах НБУ за період 2009–2016 рр., %

Джерело: розраховано авторами за даними офіційного сайту Національного банку України [11]

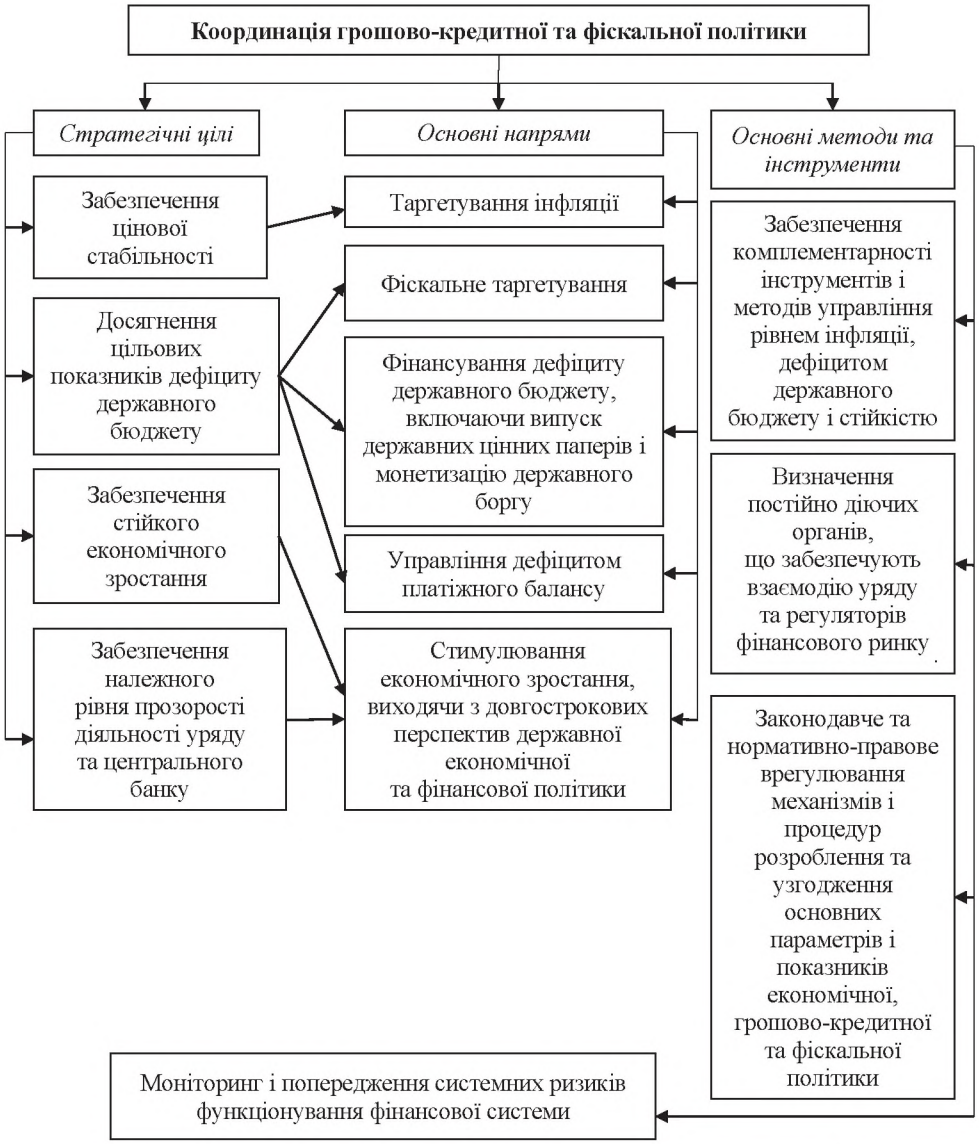

Рис. 3. Стратегічні цілі, основні сфери та методи координації грошово-кредитної та фіскальної політики

Джерело: складено авторами з використанням матеріалів [3, с. 16; 5, с. 37]

агентів, оскільки рівень довіри до цінових цілей буде також низьким. Водночас важко досяжні цілі НБУ, задекларовані в Основних засадах грошово-кредитної політики, та, відповідно, послаблення довіри до регулятора негативно впливатимуть на ступінь довіри до національної грошової одиниці, що спричинить посилення процесів доларизації економіки та знизить можливості НБУ в контролі сфери грошового обігу, створивши додатковий бар'єр на шляху реалізації режиму таргетування інфляції.

Водночас НБУ як орган державної влади, котрий згідно з Конституцією України повинен забезпечувати стабільність національної грошової одиниці (зокрема, зовнішню), в Основних засадах грошово-кредитної політики не наводить кількісні характеристики валютної політики. Це суперечить принципу прозорості його діяльності, визначеному як один із основних принципів грошово-кредитної політики на 2018 р. та середньострокову перспективу.

Спроможність НБУ успішно реалізувати політику таргетування інфляції пов'язано з низькою дієвістю ключового каналу монетарної трансмісії – процентного каналу. Індикатором у досягненні цілей таргетування інфляції НБУ вибрано індекс споживчих цін, що не дає змогу центральному банку повною мірою впливати на цей показник через наявність у структурі індексу споживчих цін немонетарної компоненти. Тому доцільним є використання базового індексу споживчих цін, на який НБУ справляє безпосередній вплив.

Координація грошово-кредитної та фіскальної політики повинна полягати у виробленні та реалізації їх таким чином, щоб вони не суперечили одна одній і разом сприяли досягненню загальних цілей економічної політики, якими є стале економічне зростання та низький рівень безробіття за довгострокової цінової стабільності та зовнішньої стійкості.

Координація грошово-кредитної та фіскальної політики повинна базуватися на подальшій розробці та

реалізації макропруденційної політики. Її особливістю є проведення постійного моніторингу та комплексного аналізу взаємозв'язків між структурними елементами фінансової системи, їх взаємодії з бюджетною сферою, а також має на меті виявлення та попередження системних ризиків.

Серед основних завдань макропруденційної політики слід назвати підтримку стійкості фінансової системи, обмеження надлишкових фінансових ризиків, які бере на себе фінансова система, згладжування фінансового циклу.

Макропруденційна політика ґрунтується на макропруденційному регулюванні, що передбачає розробку комплексу заходів, які спільно реалізують центральний банк, уряд і регулятори фінансового ринку для забезпечення умов стабільного функціонування всієї фінансової системи.

До основних інструментів макропруденційної політики відносять цільове кредитування держави внутрішніми інвесторами; встановлення меж процентних ставок; регулювання транскордонного руху капіталу; управління державним боргом; встановлення податку на операції з цінними паперами тощо.

Слід звернути увагу на те, що в США, відповідно до Закону Додда-Франка (2010 р.), ФРС США наділена функціями щодо нагляду за великими фінансовими установами, а уряд – правом брати під контроль проблемні фінансові установи та в разі необхідності здійснювати їх примусову реорганізацію. Створено Агентство із захисту споживачів на фінансових ринках; розроблено нові механізми виведення з ринку проблемних банків; нові підходи до регулювання ринку фінансових деривативів та підвищення його прозорості; запроваджено системи нагляду за хедж-фондами та фондами приватних інвестицій, що сприяло зменшенню обсягів тіньового банкінгу та підвищенню рівня фінансової стабільності [13, с. 137–139].

Висновки. Таким чином, авторами статті визначено основні стратегічні цілі координації грошово-кредитної та фіскальної політики. Для подальшої узгодженості грошово-кредитної політики та фіскальної за необхідне слід прийняти реалізацію основних положень міжнародних документів, які прийняті Міжнародним валютним фондом, «Кодекс належної практики щодо забезпечення прозорості в грошово-кредитній та фінансовій політиці: декларація принципів» та «Кодекс належної практики щодо забезпечення прозорості в бюджетно-податковій сфері». Основні положення, що викладені у вищезазначених Кодексах, передбачають узгодженість дій регуляторів і забезпечення прозорості процесів розроблення та реалізації грошово-кредитної та фіскальної політики. Зазначені процедури повинні передбачати інформування громадськості про функції, обов'язки та завдання державних органів, що розробляють та реалізують відповідну політику; підзвітність і гарантії сумлінності державних органів. Проведення регуляторами своєчасних інформаційних заходів дає змогу знизити девальваційні очікування, зменшити волатильність курсу національної валюти, підвищити довіру населення до грошово-кредитної та фіскальної політики.

Щодо монетарного впливу на структурні дисбаланси економіки, то можна погодитися з точкою зору В. Міщенка, який зазначає, що накопичення негативних монетарних дисбалансів під час кризи 2008–2009 рр. та їх посилення в період військових дій на Сході України призвели до порушення механізмів функціонування монетарного трансмісійного механізму та зниження ефективності грошово-кредитної політики центрального банку. Недостатня дієвість монетарного трансмісійного механізму знайшла відображення в розбалансуванні грошового й валютного ринків, деформації кредитного ринку та погіршенні кредитного клімату, зменшенні впливу монетарних імпульсів центрального банку як на фінансову систему, так і на реальний сектор економіки [16, с. 31]. Тобто основна проблема вагомого впливу грошово-кредитної політики на економічне зростання в державі міститься у відновленні дієвості каналів трансмісійного механізму грошово-кредитної політики, який залежить від вибору монетарного устрою.

Таким чином, сучасна фіскальна політика має здійснювати ефективний перерозподіл національного багатства, створюючи таким чином стимули для подальшого сталого розвитку суспільства. Монетарна ж політика має бути спрямована на забезпечення фінансової стабільності шляхом поступового зниження темпів і рівня інфляції, досягнення високого рівня зайнятості, підтримання стабільності національної грошової одиниці, процентних ставок та фінансових ринків.

Список використаних джерел:

1. Липко Н. Фіскальна та монетарна політики в процесі одночасного регулювання зовнішньої та внутрішньої рівноваги / Н. Липко // Вісник Львівського університету. Серія «Економічні науки». – 2010. – Вип. 43. – С. 434–440.
2. Мануілов О. Посилення координації грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики як інструмент забезпечення макроекономічної стабільності / О. Мануілов // Наукові праці НДФІ. – 2017. – № 2 (79). – С. 77–87.
3. Науменкова С. Основні напрямки координації грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики / С. Науменкова, С. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 5. – С. 13–21.
4. Субботович Ю. Індикатори фінансової безпеки України / Ю. Субботович, О. Антропова // Світ фінансів. – 2013. – № 2. – С. 144–151.
5. Циганов С. Фіскальна та грошово-кредитна політика – складові забезпечення макрофінансової стабільності національної економіки / С. Циганов, Т. Табакова // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 5. – С. 34–38.
6. Про Національний банк України : Закон України, прийнятий Верховною Радою України 20 травня 1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua.
7. Ракул О. Фіскальна політика держави: проблеми розуміння / О. Ракул // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2015. – № 1. – С. 44–50.
8. Соколовська А. Податкова система держави: теорія та практика становлення : [монографія] / А. Соколовська. – К. : Знання-Прес, 2004. – 454 с.
9. Максюта А. Бюджетна політика соціально-економічного розвитку країни / А. Максюта // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Серія «Економічні науки». – 2013. – Вип. 1. – С. 265–272.

10. Коваленко В. Грошово-кредитна політика та її вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України / В. Коваленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 445–449.
11. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/index.
12. Аналіз ефективності монетарної політики Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/FEAO_Analysis-of-the-NBU-Monetary-Pollicy-Effectiveness_A5_03.pdf.
13. Науменкова С. Світовий досвід регулювання фінансового сектору в контексті координації монетарної та фіскальної політики / С. Науменкова, Б. Приходько // Соціальні економіка. – 2013. – № 4. – С. 131–139.
14. Кодекс надлежащей практики по обеспечению прозрачности в денежно-кредитной и финансовой политике: декларация принципов (26 сентября 1999 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_950.
15. Руководство по обеспечению прозрачности в бюджетно-налоговой сфере. (МВФ, 2007 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.imf.org/external/np/fad/trans/rus/manualr.pdf.
16. Міщенко В. Роль і функції монетарного трансмісійного механізму в забезпеченні цінової стабільності / В.І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. – № 1. – С. 29–46.

УДК 37.014.543

Машко А.І.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів імені С.І. Юрія,
Тернопільський національний економічний університет

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ДИСКУРС

Машко А.І. Фінансові ресурси: теоретичний дискурс. У статті розглянуто сутність фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Значну увагу приділено аналізу дефініції «фінансові ресурси». Запропоновано власне визначення поняття «фінансові ресурси» з урахуванням надбань наукової думки. Встановлено, що для зручності вивчення фінансові ресурси доцільно умовно класифікувати за такими ознаками, як місце створення, джерела формування, форма власності, методи акумулювання, сфера обслуговування, рівень управління та напрями використання.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінанси, фінансовий контроль, фонди грошових коштів.

Машко А.И. Финансовые ресурсы: теоретический дискурс. В статье рассмотрена сущность финансовых ресурсов субъектов хозяйствования. Значительное внимание уделено анализу дефиниции «финансовые ресурсы». Предложено собственное определение понятия «финансовые ресурсы» с учетом достижений научной мысли. Установлено, что для удобства изучения финансовые ресурсы целесообразно условно классифицировать по таким признакам, как место создания, источники формирования, форма собственности, методы аккумулирования, сфера обслуживания, уровень управления и направления использования.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансы, финансовый контроль, фонды денежных средств.

Mashko A.I. Financial resources: the theoretical aspect. The article deals with the comprehensive research of the essence of public financial resources within business ventures that are considered to be an object of financial audit. Considerable attention is focused on the analysis of definition "financial resources". The authors suggested their own definition of the notion "financial resources" from the view-point of the latest scientific thought. It was revealed that procedurally financial resources should be classified according to such features: origin, forming sources, type of ownership, methods of accumulation, sphere of service, managerial level, and directions of use.

Key words: financial resources, finances, financial audit, monetary funds.

Постановка проблеми. Проблема трактування дефініції фінансових ресурсів постійно поставала та постає у працях зарубіжних та вітчизняних вчених. В сучасній економічній науці фінанси та фінансові ресурси належать до найскладніших економічних категорій, які відображають відносини між усіма суб'єктами господарювання. Дослідження категорійного апарату фінансової науки дасть змогу окреслити об'єкти управління, що сприятиме ефективному функціонуванню суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми фінансових ресурсів займалися О.Д. Василик, Л.А. Дробозіна, О.П. Кириленко, К.В. Павлюк, В.М. Родіонова, Б.М. Сабанті, В.К. Сенчагов, В.М. Федосов, С.І. Юрій та інші вітчизняні та зарубіжні науковці. Вченими зроблено значний внесок у розробку категорійного апарату фінансової науки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є формулювання власного бачення дефініції «фінансові